

प्रकल्प प्रवर्तक मेसर्स एग्रो क्रॉप सायन्सेस प्रायव्हेट लिमिटेड, गट नं. ७९२, मुक्काम पोस्ट-टाकेवाडी, तालुका- माण, जिल्हा - सातारा (४१५ ५०९), महाराष्ट्र यांच्या प्रस्तावित ग्रीनफिल्ड फर्टिलायझर मॅन्युफॅक्चरिंग युनिट ऑफ एसएसपी - ३००.० एमटीपीडी, जीएसएसपी - २००.० एमटीपीडी व इतर सल्फेट उत्पादन प्रकल्पाच्या उभारणीबाबत पर्यावरण विषयक जाहिर जनसुनावणीचा इतिवृत्तांत

प्रकल्प प्रवर्तक मेसर्स एग्रो क्रॉप सायन्सेस प्रायव्हेट लिमिटेड, गट नं. ७९२, मुक्काम पोस्ट-टाकेवाडी, तालुका- माण, जिल्हा - सातारा (४१५ ५०९), महाराष्ट्र यांच्या प्रस्तावित ग्रीनफिल्ड फर्टिलायझर मॅन्युफॅक्चरिंग युनिट ऑफ एसएसपी - ३००.० एमटीपीडी, जीएसएसपी - २००.० एमटीपीडी व इतर सल्फेट उत्पादन प्रकल्पाच्या उभारणीबाबत पर्यावरण विषयक जाहिर जनसुनावणी बुधवार, दिनांक, १७ मार्च, २०२१ रोजी दुपारी ०३.०० वाजता प्रकल्प स्थानावर आयोजित करण्यात आली होती.

सदस्य सचिव, महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण मंडळ, मुंबई यांच्या कार्यालयीन आदेश क्र. ई - २९ /२०२१, व्द्वारा पत्र क्रं. वीओ/जेडी/डब्ल्युपीसी/पीएच/बी-२१०३१६-एफटीएस-००१८, दिनांक १६ मार्च, २०२१ अन्वये खालीलप्रमाणे पर्यावरण विषयक जाहिर लोकसुनावणी समिती गठन करण्यात आली:-

- १) जिल्हादंडाधिकारी, सातारा - अध्यक्ष
किंवा त्यांचे प्रतिनिधी
(अतिरिक्त जिल्हादंडाधिकारी यांच्यापेक्षा कमी दर्जाचा नसावा)
- २) प्रादेशिक अधिकारी, -सदस्य
महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण मंडळ, पुणे
(महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण मंडळ, मुंबई यांचे प्रतिनिधी)
- ३) उप प्रादेशिक अधिकारी, - आयोजक
महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण मंडळ,
सातारा

श्री एल. एस भड, उप प्रादेशिक अधिकारी, म.प्र.नि. मंडळ, सातारा तथा आयोजक, पर्यावरण विषयक जाहिर जनसुनावणी समिती यांनी उपस्थितांना कोविडच्या पार्श्वभूमीवर केंद्र व राज्य सरकारच्या निर्देशांचे पालन करण्याची सूचना केली. त्यानुसार, प्रत्येक व्यक्तीचे शारीरिक तापमान तपासणे व सॅनिटायझरचा वापर बैठकीच्या प्रवेशद्वारावर करण्यात आलेला असून बैठकीच्या स्थानावर प्रत्येक व्यक्तीने मुखपट्टी (मास्क) घालणे व दोन व्यक्तींमध्ये सामाजिक अंतर ठेवण्याची सूचना केली.

आयोजक, पर्यावरण विषयक जाहिर जनसुनावणी समिती यांनी श्री सुनील थोरवे, अप्पर जिल्हादंडाधिकारी, सातारा तथा अध्यक्ष, पर्यावरण विषयक जाहिर जनसुनावणी समिती, श्री नितीन रा. शिंदे, प्रभारी प्रादेशिक अधिकारी, म.प्र.नि. मंडळ, पुणे तथा सदस्य, पर्यावरण विषयक जाहिर जनसुनावणी समिती, प्रकल्प प्रवर्तकांचे प्रतिनिधी, पत्रकार, पर्यावरण क्षेत्रात कार्यरत असणा-या संस्था व उपस्थित असलेल्या स्थानिक

जनतेचे स्वागत केले. समितीच्या अध्यक्षांच्या परवानगीने पर्यावरण विषयक जाहिर लोकसुनावणी बाबतची प्रस्तावना विषद केली.

आयोजक यांनी असे सांगितले की भारत सरकारच्या पर्यावरण, वने व हवामान बदल मंत्रालय, नवी दिल्ली यांच्या दिनांक १४ सप्टेंबर, २००६ व सुधारित दिनांक १ डिसेंबर, २००९ च्या अधिसूचनेनुसार विशिष्ट प्रकल्पांना पर्यावरणविषयक अनुमती घेणे बंधनकारक असून त्यासाठी आगाऊ पर्यावरण विषयक जाहीर लोकसुनावणी आयोजित करणे बंधनकारक करण्यात आले आहे.

श्री एल. एस भड यांनी असे सांगितले की प्रकल्प प्रवर्तक प्रकल्प प्रवर्तक मेसर्स एग्रो क्रॉप सायन्सेस प्रायव्हेट लिमिटेड, गट नं. ७९२, मुक्काम पोस्ट-टाकेवाडी, तालुका-माण, जिल्हा - सातारा (४१५ ५०९), महाराष्ट्र यांच्या प्रस्तावित ग्रीनफिल्ड फर्टिलायझर मॅन्युफॅक्चरिंग युनिट ऑफ एसएसपी - ३००.० एमटीपीडी, जीएसएसपी - २००.० एमटीपीडी व इतर सल्फेट उत्पादन प्रकल्पाच्या उभारणीबाबत पर्यावरण विषयक जाहिर जनसुनावणी आयोजित करण्यासाठी अर्ज प्राप्त झाला. सदरहू प्रकल्प घोषित औद्योगिक विभागाच्या परिसराबाहेर कार्यान्वित असून सदरहू प्रकल्प पर्यावरण अधिसूचना २००६ अन्वये संवर्ग अ ५ (ब) मध्ये मोडत असल्याने सदरहू प्रकल्पास पर्यावरण, वने व हवामान बदल मंत्रालय, भारत सरकार नवी दिल्ली यांची "पर्यावरण अनुमती" प्राप्त करणे व त्यासाठी आगाऊ पर्यावरण विषयक जाहिर जनसुनावणी घेणे बंधनकारक आहे.

आयोजक यांनी असे स्पष्टीकरण दिले की पर्यावरण विषयक जाहिर लोकसुनावणीचा मूळ उद्देश प्रकल्प परिसरातील सामान्य जनतेस प्रकल्पाविषयी व प्रकल्पामुळे होणारे परिणाम व त्याबाबत सामान्य जनतेच्या भावना जाणून घेणे, प्रकल्पात बंधनकारक असणा-या प्रदूषण नियंत्रण संयंत्रणेची माहिती सामान्य जनतेस देणे व त्यांनी दिलेल्या सूचनेचा विचार करणे आहे.

पर्यावरण, वने व हवामान बदल मंत्रालय, भारत सरकार, नवी दिल्ली यांच्या दिनांक १४ सप्टेंबर, २०२० च्या कार्यालयीन टिप्पणीनुसार कोविडच्या पार्श्वभूमीवर पर्यावरणविषयक जनसुनावणी आयोजित करण्यासाठी काही निर्देश पारित करण्यात आले. त्यानुसार उपस्थितांनी बैठकीत मुखपट्टी, दोन व्यक्तींमध्ये अंतर पाळण, सॅनिटायझरचा वापर बंधनकारक करण्यात आलेला आहे.

वरिल पर्यावरण अधिसूचनेनुसार तीस दिवस अगोदर स्थानिक वृत्तपत्रात पर्यावरण विषयक जाहीर लोकसुनावणी सूचना देणे बंधनकारक आहे. त्या अनुषंगाने उप प्रादेशिक कार्यालय, म.प्र.नि. मंडळ, सातारा यांनी स्थानिक दैनिक वृत्तपत्र लोकमत यात मराठीत व राष्ट्रीय वृत्तपत्र द इंडियन एक्सप्रेस यात इंग्रजीत दिनांक १६ फेब्रुवारी, २०२१ रोजी जाहिर सुनावणी सूचना दिलेली होती. त्यात सामान्य जनतेस उपरोक्त प्रकल्पाविषयी काही आक्षेप, हरकती, सूचना असल्यास ते लेखी नोंदविण्याचे आवाहन करण्यात आले होते.

त्याप्रमाणे नियोजित प्रकल्पाविषयीचा पर्यावरण मुल्यांकन आघाताची व कार्यकारी सारांश अहवालाची इंग्रजी व मराठी प्रत शासनाच्या अधिसूचित कार्यालयांमध्ये म्हणजे भारत सरकारच्या पर्यावरण, वने व हवामान बदल मंत्रालय, विभागीय कार्यालय, पश्चिम-मध्य विभाग, न्यू, सेक्टरिएट विलिंग, तळमजला, ईस्ट विंग, सिव्हील लाईन, नागपूर - ४४० ००१, मा. जिल्हादंडाधिकारी कार्यालय-सातारा, मा. अप्पर जिल्हादंडाधिकारी कार्यालय - सातारा, मुख्य कार्यकारी अधिकारी - जिल्हा परिषद, सातारा, महाव्यवस्थापक-जिल्हा उद्योग केंद्र, सातारा, तहसीलदार, तहसील कार्यालय- दहिवडी (माण), जिल्हा - सातारा, ग्रामपंचायत कार्यालय- मुक्काम पोस्ट - टाकेवाडी, तालुका- माण, जिल्हा - सातारा, मुख्यालय, महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण मंडळ, मुंबई, प्रादेशिक कार्यालय, महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण

मंडळ - पुणे, उप प्रादेशिक कार्यालय, महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण मंडळ, सातारा, पर्यावरण व वातावरणीय बदल विभाग, महाराष्ट्र शासन, मंत्रालय, मुंबई व महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण मंडळाच्या संकेतस्थळावर सामान्य जनतेसाठी उपलब्ध करण्यात आलेले होते.

आयोजक यांनी सांगितले की वरिल प्रस्तावित प्रकल्पाबाबत उप प्रादेशिक कार्यालय, म.प्र.नि. मंडळ, सातारा यांना एकही सूचना वा आक्षेप प्राप्त झालेले नाही.

आयोजक यांनी उपस्थित असलेल्या सर्वांना त्यांचे काही आक्षेप, हरकती, सूचना असल्यास ती संधि देण्यात आलेली असून ते लेखी वा तोंडी स्वरूपात ती देऊ शकतात असे सांगितले.

आयोजक श्री एल. एस. भड यांनी पर्यावरण विषयक जाहिर लोकसुनावणी सुरु करण्याची विनंती मा. अध्यक्षांना केली.

अध्यक्षांच्या परवानगीने प्रकल्पाचे पर्यावरण सल्लागार यांनी प्रस्तावित प्रकल्पाविषयीचा संपूर्ण पर्यावरण व्यवस्थापन योजनेबाबत सादरीकरण केले. त्यांनी प्रस्तावित प्रकल्पाचे भौगोलिक स्थान, प्रस्तावित प्रकल्पामुळे पर्यावरणावरील संभाव्य आघात, त्यासाठी तयार करण्यात आलेल्या पर्यावरण व्यवस्थापन योजना याबाबत माहिती दिली.

यावेळी सदस्य, पर्यावरणविषयक जाहिर जनसुनावणी समिती यांनी येथे मत मांडताना पर्यावरण सल्लागार यांना सांगितले की आपले सादरीकरण चांगले आहे. मात्र उपस्थितांना व समितीला कळले नाही की आपले उत्पादन काय आहे, त्याची रिएक्शन (प्रतिक्रिया) कशी आहे, त्यावर आपण प्रक्रिया काय करणार, म्हणजे उपस्थितांना कळेल. आपण हे सांख्यिकी रूपात देत असलेले सादरीकरणाने उपस्थितांना काही कळणार नाही. तरी त्याप्रमाणे उपस्थितांना कळेल अशा भाषेत सांगावे अशी सूचना केली.

सादरीकरण झाल्यानंतर उपस्थितांना त्यांच्या सूचना, आक्षेप, टीकाटिप्पणी उपस्थित करण्याचे आवाहन करण्यात आले:-

खालील व्यक्तींनी चर्चेत सहभाग घेतला व त्यांना प्रकल्प सल्लागार / प्रकल्प प्रवर्तक/ पर्यावरणविषयक जाहिर जनसुनावणी समिती:-

१) श्री नितीन शिंदे, प्रभारी प्रादेशिक अधिकारी, म.प्र.नि.मंडळ, पुणे तथा सदस्य, पर्यावरणविषयक जाहिर जनसुनावणी समिती:-

श्री नितीन शिंदे, प्रभारी प्रादेशिक अधिकारी, म.प्र.नि.मंडळ, पुणे तथा सदस्य, पर्यावरणविषयक जाहिर जनसुनावणी समिती यांनी प्रकल्प प्रवर्तक यांना विचारले की तुमच्या उत्पादन प्रक्रियेत क्लोरिनेशनचा मोठा भाग आहे. स्क्रबिंग केल्यानंतरही धुलीकणांचा प्रश्न आहे. सल्फर-डाय-ऑक्साईड आहे, त्याचा आपण उल्लेख केलेला नाही. त्याबाबतीत आपण सांगावे.

पर्यावरण सल्लागार यांनी उत्तर दिले की प्रदूषण हे डोळ्यांनी दिसत नाही, पण नाकाला, त्वचेला जाणवू शकते. डोळ्यांना चुरचुर झाल्यानंतर जाणवते. यातून निर्माण होणारे गॅसेस व धुलीकण याबाबत प्रकल्पात प्रदूषण नियंत्रण संयंत्रणा कार्यान्वित करण्यात येणार आहे. सदरहू प्रकल्प हा झिरो लिक्विड डिस्चार्ज प्रकल्प असेल. धुलीकणांसाठी बॅग डस्ट कलेक्टर आणि इलेक्ट्रो स्टॅटिक प्रेसिपरेटर कार्यान्वित करण्यात येईल. सायक्लोनिक एरेस्टर कार्यान्वित करण्यात येतील.

सदस्य, पर्यावरणविषयक जाहिर जनसुनावणी समिती यांनी सल्फ्युरिक एसिड बाबत माहिती देण्याची सूचना केलेली आहे. तर सल्फ्युरिक एसिडचे

वजन हे पाण्यापेक्षा जास्त असते. वजन हे जास्त असते. सल्फ्युरिक एसिड बाबत योग्य ती संयंत्रणा प्रकल्पात कार्यान्वित करण्यात येईल.

२) श्री योगेश लालासाहेब धारगे, राहणार-शिरवली, तालुका-माण, जिल्हा-सातारा:-

हा अवर्षण भाग आहे. या कमी पाणी भागात प्रकल्प प्रवर्तकांकडून स्थानिक परिसरासाठी पाणी पुरवठा व्यवस्था होईल का?

प्रकल्प पर्यावरण सल्लागार यांनी सांगितले की अतिशय योग्य प्रश्न विचारलात. आमच्या संघाने या परिसरात अभ्यास केलेला आहे. आमच्या असे निदर्शनास आलेले आहे की या परिसरात पडणारा पाऊस हा द-याखो-यात पडून पावसाचे पाणी वाहून जाते. त्यामुळे पावसाचे पाणी शेतक-यांना, गावक-यांना मिळत नाही. भूगर्भ जल खाल्यानेही अभ्यास करून याबाबत सांगितले की पावसाचे बरेच पाणी हे वाहून जाते. येथे पाणी लागणारे उद्योग नाहीत. त्यासाठी भूगर्भातील पाणी संवर्धन करणे गरजेचे आहे (Ground Water Harvesting). प्रकल्पास 245 घनमीटर/प्रतिदिन इतके पाणी आवश्यक आहे. जरी सदरहू प्रकल्पास पाणी कमी लागत असले तरी प्रथम आमचा तांत्रिक अभ्यास झाल्यावरच प्रकल्प सुरु करण्यात येईल. येथे पावसाच्या पाण्याचे संवर्धन करण्यात येईल. पाणी अडवा पाणी जिरवा या धोरणांनुसार जलसंवर्धन क्षेत्र वाढविण्यात येईल.

३) सौ.रोहिणी शरद घोरपडे, राहणार-टाकेवाडी, तालुका-माण, जिल्हा-सातारा:-

सदरहू प्रकल्पामुळे स्थानिक परिसरात शैक्षणिक प्रगतीस मदत होईल काय?

प्रकल्प पर्यावरण सल्लागार यांनी उत्तर देताना माहिती सांगितली की सदरहू प्रकल्पासाठी पर्यावरण आघात मुल्यांकन अहवाल तयार करण्यासाठी १० कि.मी. परिघाचा अभ्यासासाठी सर्वेक्षण करताना असे लक्षात आले की या परिसरात साक्षरतेचे प्रमाण खूपच कमी आहे. प्रकल्पात अकुशल (Unskilled), अर्धकुशल (Semi-skilled) आणि कुशल (Skilled) अशा १००-१५० मनुष्यबळाची आवश्यकता आहे. केंद्र शासनाच्या धोरणानुसार स्थानिक युवक युवतींसाठी कौशल्यविकास कार्यक्रम हाती घेण्यात येईल. आता आमचा याबाबतीत संपूर्ण अभ्यास व सर्वेक्षण चालू आहे.

४) श्री नितिन शिंदे, प्रभारी प्रादेशिक अधिकारी, म.प्र.नि.मंडळ, पुणे तथा सदस्य, पर्यावरणविषयक जाहिर जनसुनावणी समिती:-

सदस्य, पर्यावरणविषयक जाहिर जनसुनावणी समिती यांनी उपस्थितांना सूचना, आक्षेप नोंदविण्याचे आवाहन केले. उपस्थितांकडून कोणताच प्रतिसाद नव्हता. सदस्य, पर्यावरणविषयक जाहिर जनसुनावणी समिती यांनी प्रकल्प प्रवर्तकांना दोन सूचना केल्या. परिसरातील फ्लोराईडचा डाटा घेतला आहे का व नसल्यास त्याचे सर्वेक्षण करण्यात यावे व त्याचा अहवाल सादर करावा (Base Line Study).

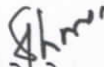
ज्याठिकाणी आपण उद्योग उभारत आहात, त्याठिकाणी पाऊस झाला व पावसाचे पाणी झिरपले (Rain water drain) तर ते पाणी नैसर्गिक जल स्रोतात मिसळता कामा नये. नैसर्गिक पावसाचे पाणी येणार, त्यात आपल्या कारखान्यातील सल्फर,

फ्लोराईड जाणार आहे. तरी सदरहू पाणी एकत्रित करून त्यावर प्रक्रिया करून नंतरच ते नैसर्गिक जल स्रोतात सोडण्यात यावे. प्रकल्पातील पाणी हे कुठल्याप्रकारे प्रक्रियेशिवाय (without treatment) नैसर्गिक जल स्रोतात जाऊ नये.

प्रकल्प पर्यावरण सल्लागार यांनी वरिल सूचना अंतिम पर्यावरण आघात मुल्यांकन अहवालात नोंदविण्याचे व त्याप्रमाणे पुढील कार्यवाही करण्याचे अभिवचन दिले.

आयोजक , पर्यावरणविषयक जाहिर जनसुनावणी समिती यांनी सांगितले की बैठकीत उपस्थित करण्यात आलेल्या सूचना, हरकती, आक्षेप यांची नोंद घेण्यात आलेली असून त्यांची बैठकीच्या इतिवृत्तान्तात नोंद घेण्यात येईल. इतिवृत्त मराठी व इंग्रजीत तयार करून मा. अध्यक्षांच्या मंजूरीने अंतिम पर्यावरण आघात मुल्यांकन अहवाल यांसोबत पर्यावरण, वने व हवामान बदल मंत्रालय, भारत सरकार, नवी दिल्ली यांना सादर करण्यात येईल. तेथील तज्ज्ञ समितीत याबाबत योग्य तो निर्णय घेईल. त्यांनी सर्व स्थानिक जनता, कारखाना प्रशासन, पत्रकार, पर्यावरणप्रेमी यांचे आभार मानले आणि अध्यक्ष, पर्यावरणविषयक जाहिर जनसुनावणी समिती यांच्या वतीने जनसुनावणी बैठक संपन्न झाल्याचे जाहिर केले.

माननीय अध्यक्षांचे आभार मानून जनसुनावणी बैठक संस्थगित करण्यात आली.

(सुनील थोरवे)

अध्यक्ष,

पर्यावरणविषयक जाहिर जनसुनावणी समिती

तथा

अप्पर जिल्हादंडाधिकारी - सातारा,

जिल्हा - सातारा

(एल.एस भड)

आयोजक,

पर्यावरणविषयक

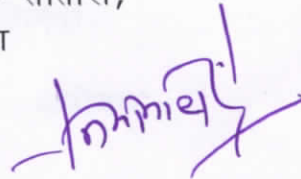
जाहिर जनसुनावणी समिती

तथा

उप प्रादेशिक अधिकारी,

मप्रनि मंडळ,

सातारा

(नितीन रा. शिंदे)

सदस्य,

पर्यावरणविषयक

जाहिर जनसुनावणी समिती

तथा

प्रभारी प्रादेशिक अधिकारी,

मप्रनि मंडळ,

पुणे